

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be - www.onderwijsinspectie.be

VERSLAG DOORLICHTING

VBS DE TOVERBOL TE ANTWERPEN

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 46672

Instelling VBS De Toverbol
Wittestraat 116 - 2020 ANTWERPEN

Beleidsverantwoordelijke Vanessa VAN LOO

Telefoonnummer 03 248 00 48

E-mail directie@toverbol.be

Website www.toverbol.be

Bestuur VZW CKSA
Otto Veniusstraat 22 - 2000 ANTWERPEN

Scholengemeenschap CKSA Bao Twee
Otto Veniusstraat 22 - 2000 ANTWERPEN

Centrum voor leerlingenbegeleiding Vrij CLB De Wissel Antwerpen
Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE

Start- en einddatum doorlichting 27/05/2024 - 30/05/2024

Inspectieteam Tineke VANHERCK
Sigyn BLONDEEL

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	6
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	7
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	9
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	9
4.2	Nederlands in de lagere afdeling	10
5	Respecteert de school de regelgeving?	12
6	Samenvatting	13
6.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	13
6.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	14
6.2.1	De onderwijsleerpraktijk	14
7	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	15
8	Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid	16

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de effectieve feedback en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters / leerlingen een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school. Bij de adviesbepaling heeft de onderwijsinspectie rekening gehouden met niet-beïnvloedbare contextfactoren te wijten aan de coronapandemie.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De school organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Wittestraat 116 - 2020 ANTWERPEN.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

<p>Visie en strategisch beleid VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>De school weet in grote lijnen wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze de schoolwerking wil vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. De algemene visie met kernwaarden zoals 'verbondenheid', 'autonomie' en 'respect voor wie je bent', is afgestemd op de input en de context van de school en op de regelgeving. De school heeft een eigen visie op leerlingenbegeleiding en hoe ze gelijke onderwijskansen en inclusie voor alle leerlingen wil realiseren. Het is een groeikans om de kernwaarden van de school ook te vertalen naar een concrete visie op het leergebied Nederlands en het kleuteronderwijs. De school stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren. Deze vindt reeds ingang in de schoolwerking, maar de school kan dit nog verder optimaliseren. De school stuurde recent met participatie van alle teamleden haar visie bij omwille van een veranderde leerlingenpopulatie. De school beschikt over een strategie om haar visie te realiseren. De sterke betrokkenheid van het team bij de keuze en de uitwerking van de prioriteiten is waardevol. Het is een uitdaging om de strategie doelgerichter te maken met de nodige aandacht voor de haalbaarheid en de gewenste effecten. Het is een aandachtspunt om aan het gelijke onderwijskansenbeleid resultaatgerichte doelen, indicatoren en een tijdspad op lange termijn te koppelen.</p>
<p>Onderwijskundig beleid BENADERT DE VERWACHTING</p>	<p>De school geeft het onderwijskundig beleid vorm, maar doet dat fragmentair of niet schoolbreed. De maatregelen zijn nog niet altijd doelgericht en de afspraken zijn niet steeds duidelijk voor alle teamleden. Zo ontbreken er afspraken voor de concrete vormgeving van de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling en van de onderwijsleerpraktijk Nederlands in de lagere afdeling. De school beschikt over een beperkt aantal systemen om de afspraken van onder meer de leerlingenbegeleiding op te volgen tot op de klasvloer. De school ondersteunt de teamleden in beperkte mate. Ze stimuleert professionalisering door middel van nascholingen en pedagogische studiedagen en heeft ook tijdens personeelsvergaderingen en andere overlegmomenten aandacht voor het leren van elkaar. Het is echter een werkpunt deze professionalisering doelgerichter te maken in functie van de gekozen prioriteiten. De verdeling van de taken en verantwoordelijkheden is transparant, maar maakt het voor de zorgcoördinatoren in beperkte mate mogelijk om ook op school- en lerarenniveau te werken. Binnen het zorgcontinuüm krijgen de leraren vooral ondersteuning binnen de brede basiszorg. Dit leidt er mee toe dat de middelen voor het versterken van gelijke onderwijskansen beperkt efficiënt worden ingezet.</p>

**Cyclische evaluatie van de kwaliteit
BENADERT DE
VERWACHTING**

De school evalueert relevante aspecten van de schoolwerking, maar heeft daarbij nog beperkt aandacht voor de evaluatie van de resultaten en effecten. Zo laat ze onder meer kansen liggen om de effecten van het gelijkeonderwijskansenbeleid, en de vooropgestelde prioriteiten te evalueren. Met uitzondering van de afname van paralleltoetsen is de evaluatie weinig systematisch en cyclisch. Het is een werkpunt om de evaluaties te richten op een continue groei of borgen van de kwaliteit.

**Betrouwbare evaluatie van
de kwaliteit
VOLGENS DE VERWACHTING**

De school evalueert haar kwaliteit op basis van diverse kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Ze betreft bij haar evaluaties relevante partners zoals ouders, leerlingen en leraren. De school benut bij haar evaluaties nadrukkelijk de resultaten en effecten bij de leerlingen. Ze analyseert de paralleltoetsen, maar kan deze analyses nog versterken. Het is een uitdaging om ook andere data te analyseren op schoolniveau en wetenschappelijke literatuur te raadplegen bij de interpretatie van analyses. De evaluaties zijn doorgaans betrouwbaar.

**Borgen en bijsturen
BENADERT DE
VERWACHTING**

De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. Ze heeft een structuur om te bewaren en verspreiden wat goed is, maar ze neemt daar niet alles in op. Het is een werkpunt om vastgestelde tekorten aan te grijpen om de schoolwerking bij te sturen.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

<p>Onderwijs en begeleiding op maat</p> <p>BENADERT DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren laten kansen liggen om voor iedere kleuter met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de belemmerende kenmerken van de kleuters. Het bepalen van de specifieke onderwijsbehoeften van de kleuter en hierop inspelen met gerichte zorginterventies vormen een werkpunt. De leraren benutten in beperkte mate het zorgoverleg om concrete en operationele begeleidingsdoelen voorop te stellen om het onderwijsleerproces en de evaluatie erop af te stemmen. De systematische en planmatige opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen een werkpunt.</p>
<p>Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak</p> <p>BENADERT DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren leveren inspanningen om het leren en ontwikkelen van de kleuters te ondersteunen. De aanpak is geleidelijk en betekenisvol. Ze voorzien een geïntegreerde themawerking en hoekenverrijking waarbij ze geregeld afstemmen op de leefwereld en interesses van de kleuters. Het is waardevol dat de leraren tijdens de brainstorm expliciet de voorkennis bij de kleuters activeren om deze doelgericht in te zetten. De leraren laten echter nog kansen liggen om de aanpak kindgericht, activerend en taalontwikkellend te maken. Ze stemmen voorlopig hun aanpak in beperkte mate af op de brede beeldvorming, rekening houdend met de verschillen tussen kleuters (differentiërende maatregelen) in de leefgroepen. Uitgebouwde groeilijnen kan de samenhang in het aanbod nog meer versterken. De leraren kunnen de betrokkenheid van de kleuters in de leefgroepen verhogen door het aanbod in de speelleerhoeken doelgericht en stapsgewijs te verrijken, afgestemd op hun ontwikkelingsbehoeften en met ruimte voor experimenteren en exploreren. De leraren hebben zicht op de talige competenties en noden van de kleuters. Ze hebben hierbij oog voor themataal maar de progressieve en verbredende opbouw ervan alsook de weinig geletterde omgeving in sommige klassen zijn werkpunten. Een doelbewuste selectie van themataal, schooltaal, instructietaal en zelfredzaamheidstaal die de woordenschatontwikkeling van kleuters kan bevorderen is een aandachtspunt. De leraren gebruiken in groeiende mate stappenplannen en strategieën die de zelfredzaamheid en het sociaal - emotioneel handelen bevorderen. Doelgerichte strategieën aanbieden die het leren, het probleemoplossend denken, de zelfreflectie en de zelfregulatie stimuleren kan het metacognitief aanbod nog versterken. De leraren hebben oog voor het maximaliseren van de tijd om te leren en te ontwikkelen.</p>

Effectieve feedback VOLGENS DE VERWACHTING De leraren geven geregeld feedback met het oog op de vooruitgang van de kleuters in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vanuit de leerervaringen van de kleuters, maar in mindere mate ook vanuit de doelen. De feedback is zowel op het product als op het proces en de zelfregulatie gericht. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.

Leerlingenevaluatie BENADERT DE VERWACHTING De observatie spoort met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod en is duidelijk ingebed in het onderwijsleerproces. De samenhang tussen de observatie en evaluatie is in mindere mate transparant. De leraren investeren momenteel in de verdere uitbouw van het digitale evaluatiesysteem waarbij er een evenwicht is in het screenen van kennis, vaardigheden en attitudes voor de persoonsgebonden ontwikkeling. Om tot een betrouwbare en faire evaluatie te komen is het een werkpunt om objectieve en eenduidige evaluatiecriteria, die het verwachte ontwikkelingsniveau van de kleuter duidelijk maken, voorop te stellen. De kleuters betrekken bij de evaluatie is nog een uitdaging.

4.2 Nederlands in de lagere afdeling

Onderwijs en begeleiding op maat BENADERT DE VERWACHTING De leraren laten kansen liggen om voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze leveren inspanningen om zich op basis van observaties, evaluaties en gesprekken met ouders en leerlingen een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen in beperkte mate gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerling. Ze laten kansen liggen om binnen de fase van verhoogde zorg in overleg de begeleidingsdoelen te bepalen en vervolgens een planmatige aanpak te hanteren bij het afstemmen van het onderwijsleerproces op deze doelen. De leraren zetten in op differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen. Het is een werkpunt om vanuit blijvende hoge verwachtingen voor elk kind daarnaast ook in te zetten op intensieve remediëringstrajecten. De opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen een werkpunt. De leraren implementeren doeltreffende maatregelen in de brede basiszorg, maar het onderscheid tussen de fase van brede basiszorg en verhoogde zorg is voor het team weinig duidelijk.

<p>Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak</p> <p>VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren ondersteunen het leren en ontwikkelen. De aanpak is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkellend. De aanpak is logisch en stapsgewijs opgebouwd. Bij sommige lessen expliciteren de leraren de leerdoelen en succescriteria op een begrijpbare manier. De leraren stemmen hun aanpak af op de verschillen tussen leerlingen en bieden gerichte ondersteuning. Ze gebruiken geregeld werk- en groeperingsvormen die leerlingen aanzetten tot actieve betrokkenheid en samenwerking. Het taalgebruik van de leraren is begrijpelijk en verrijkend. Leraren hebben zicht op de talige competenties en noden van de leerlingen en bieden de nodige taalsteun. Het is een groeikans om daarbij meer aandacht te hebben voor visuele ondersteuning. Door bewust aandacht te hebben voor taal tijdens projecten maximaliseren de leraren de tijd om te leren. Dit is ook een waardevolle manier om te zorgen voor authentieke contexten die aansluiten bij de interesses en leefwereld van de leerlingen. De leraren besteden soms aandacht aan metacognitieve vaardigheden. Het is een uitdaging om doelgerichte taalstrategieën aan te bieden en leerlingen deze systematisch te laten hanteren. Daarnaast is het een groeikans om leerlingen systematisch te laten reflecteren over hun leerproces.</p>
<p>Effectieve feedback</p> <p>VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. Daarbij vertrekken ze vooral vanuit de leerervaringen van de leerlingen. De feedback is voornamelijk op het product gericht. Daarnaast hebben de leraren tijdens de kindcontacten uitdrukkelijk aandacht voor feedback gericht op de zelfregulatie. Het is een groeikans om feedback ook te richten op de doelen en het proces. De feedback is duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.</p>
<p>Leerlingenevaluatie</p> <p>VOLGENS DE VERWACHTING</p>	<p>De observatie en evaluatie sporen met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. Er is een evenwichtige aandacht voor kennis, vaardigheden en attitudes binnen de verschillende domeinen. De observatie en evaluatie zijn geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, betrouwbaar, fair en breed. De leraren gebruiken de resultaten van observaties en evaluaties om het onderwijsleerproces zo nodig aan te passen. Voor de evaluatie van spreken en schrijven is het gebruik van objectieve beoordelingscriteria die vooraf aan de leerlingen worden gecommuniceerd waardevol. De leraren betrekken de leerlingen bij de evaluatie door middel van peer- en zelfevaluatie.</p>

5 **Respecteert de school de regelgeving?**

De school moet zich engageren om aan volgende inbreuken op de regelgeving te werken:

- Het kwaliteitsvol ondersteunen van het geboden onderwijs.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 4, §1
- De eigen kwaliteit systematisch onderzoeken en bewaken.
 - Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 - art. 6

6 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- * = overstijgt de verwachting.

6.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?

Visie en strategisch beleid	●
Onderwijskundig beleid	◆
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	◆
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	●
Borgen en bijsturen	◆

6.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de effectieve feedback en de leerlingevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

6.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	Nederlands in de lagere afdeling
Onderwijs en begeleiding op maat	◆	◆
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	◆	●
Effectieve feedback	●	●
Leerlingevaluatie	◆	●

7 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES waarbij het bestuur zich moet engageren om aan de hieronder vermelde tekorten te werken.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor Nederlands in de lagere afdeling.

- De tekorten wegwerken met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling.

8 Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid

De onderwijsinspectie formuleert over de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid de volgende uitspraken.

- Uitspraak over de leerlingenbegeleiding: POSITIEF MET WERKPUNTEN
- Uitspraak over het gelijke onderwijskansenbeleid: POSITIEF